

Katedra trestního práva

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Marka Beneše „Trestní právo a role rodiny (kriminologické úvahy)“

Předložená rigorózní práce obsahuje 94 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, pěti kapitol a závěru. Okruh použité literatury je mimořádně obsáhlý a zahrnuje i práce zahraničních autorů. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce nesporně všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své rigorózní práce zvolil problematiku nikoliv tradiční, avšak nesporně velmi složitou a aktuální, které v dosavadní literatuře nebývá věnována odpovídající pozornost.

Po poměrně obsáhlém úvodu, ve kterém autor nastiňuje zaměření a cíl své práce, se v dalších kapitolách stručně ale výstižně zabývá kriminologickými aspekty spjatými s fenoménem rodiny, zejména nástroji ochrany rodiny, a v této souvislosti nástroji právními a rolí trestního práva zejména. Správně přitom pojímá vztah práva a ostatních (neprávních) normativních systémů ve společnosti, jakož i princip pouze pomocné role trestního práva při ochraně důležitých zájmů spojených se existencí a fungováním rodiny.

Jádrem práce jsou následující kapitoly věnované problematice zanedbání povinné výživy a některým dalším formám kriminálních aktivit. Velmi zajímavě je zpracován historický vývoj postihu neplnění vyživovací povinnosti. Nebývale podrobně a interdisciplinárně je analyzován pojem vyživovací povinnosti. Na podkladě pramenů a zejména judikatury je pak interpretována skutková podstata trestného činu i zvláštního ustanovení o účinné lítosti. Výhrady, které autor vznáší k ustanovení o účinné lítosti a které demonstruje na konkrétních kauzách, nejsou nedůvodné. V této souvislosti by bylo vhodné zmínit i některé problémy, které přineslo odlišné pojmání skutku v právu hmotném a v právu procesním. Záslužně zde autor rovněž zmiňuje návrh na zálohování výživného státem a v této souvislosti uvádí zajímavé a podnětné zkušenosti z Německa ze Spojených států.

S problematikou práce úzce souvisí kapitola, která je věnována odlišnostem v nazírání na roli státu ve vztahu k jednotlivci a rodině v Evropě na straně jedné a ve Spojených státech amerických na straně druhé. Na to pak navazují zajímavé a pro českého čtenáře málo známé poznatky a zkušenosti týkající se problematiky realizace vyživovací povinnosti a vymáhání výživného v USA.

Předposlední část práce je věnována vybraným kriminálním jevům, které ovlivňují zdravotní a ekonomickou situaci rodiny. Autor se zde zaměřil především na problematiku alkoholu a jiných návykových látek. Kritickou analýzu právní úpravy pak provádí na podkladě literatury a judikatury. Zvláštní pozornost věnuje problematice přístupu k užívání drog pro vlastní potřebu a uvádí i zahraniční zkušenosti.

V závěru své práce autor shrnuje některé své kritické výhrady k právní úpravě a její realizaci, zejména pokud jde o otázky související s efektivním vymáháním výživného. S uváděnými námitkami třeba souhlasit.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako dobrou. Autor prokázal znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí, a to včetně praktických aplikačních problémů a obtíží. Dobře pracuje s literaturou a dalším pramenným materiálem a nevyhýbá se ani vyslovení vlastních stanovisek ke sporným otázkám. Autor prokázal schopnost samostatné odborné a tvůrčí práce. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by autor mohl vyjádřit svůj názor k důsledkům, které pro postihování trestného činu podle § 213 tr. zák. přinesla změna pojetí skutku v procesním právu.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a úspěšné rigorózní zkoušce byl Mgr. Marku Benešovi udělen titul doktora práv.

V Praze dne 17.4.2007

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant